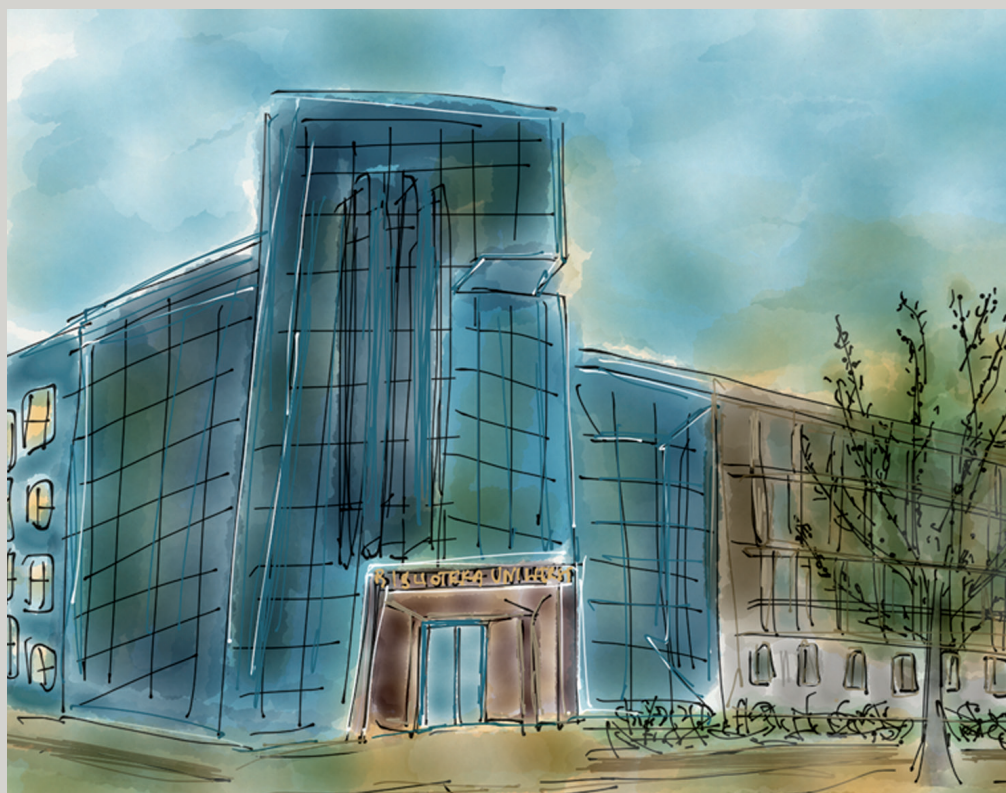

Od przeszłości do teraźniejszości

Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego

1945–2015



Anna Giermaziak, Małgorzata Kiersztejn*, Paweł Pol**

Oddział Opracowania Zbiorów – historia, ewolucja, komputeryzacja

Abstract: The Collections Preparation Department – History, Evolution, Computerization

The Collections Preparation Department has changed since its beginnings, similarly to the whole Library of Łódź University. The changes were of the organizational and substantive nature.

The organizational changes covered the formations of some sections, the liquidations of others, and the fusions of departments. All these transformations are discussed in the article in the chronological order.

The organizational changes were connected with substantive ones. The former system of work was revolutionized by computerization. The collections were being prepared according to the changing rules. The changes mainly concerned the process of cataloging, which is presented at the end of the article.

45

Opracowanie szeroko rozumianych materiałów bibliotecznych gromadzonych przez bibliotekę, to jeden z głównych zakresów jej działalności. Katalogowanie druków zwartych jest, obok opracowania przedmiotowego i klasyfikacji Biblioteki Kongresu (od 2006 r.), jednym z podstawowych elementów opracowania. Oparte jest ono na jednoznacznych przepisach katalogowania obowiązujących w danym okresie.

Historię Oddziału Opracowania Zbiorów w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego przedstawiono w podziale na okresy związane ze zmianami w normach katalogowania i ewolucją procesów opracowania, do komputeryzacji włącznie.

Mimo, iż Sekcja Opracowania Wydawnictw Ciągłych była w strukturze Oddziału do 2005 r., ze względu na znaczną autonomiczność jej działalności, przedstawiona zostanie w innym artykule. Wyodrębnione zostały cztery okresy w historii Oddziału: 1945–1955; 1956–1983; 1984–1997; od 1998–.

* Anna Giermaziak, mgr Małgorzata Kiersztejn, dr Paweł Pol, Oddział Opracowania Zbiorów BUŁ.

1. Początek – czyli lata 1945–1955

Opracowanie zbiorów to jeden z najważniejszych filarów biblioteki. Przejrzyste i pełne skatalogowanie książek (i innych zasobów) to gwarancja dostarczenia czytelnikowi wszechstronnych możliwości dotarcia do poszukiwanych dokumentów. Odpowiednio stworzone i prowadzone katalogi (kartkowe lub elektroniczne) zapewniają czytelnikowi skuteczne skorzystanie z oferowanych przez Bibliotekę zasobów.

Oddział Opracowania Zbiorów jest częścią Biblioteki, w którym książki przygotowywane są do udostępniania ich czytelnikowi. Opracowanie polega na sporządzeniu opisu katalogowego zgodnie z obowiązującymi normami, będącego zespołem informacji formalnych identyfikujących dokument. Opis taki zawiera odpowiednio uszeregowane, wg stref opisu, informacje o dokumencie – nazwę autora, tytuł, miejsce wydania, rok wydania, nazwę wydawcy, uwagi o serii, bibliografii, ISBN i in. Na przestrzeni kilkudziesięciu ostatnich lat wyróżnić można dwa okresy: czas tworzenia opisów katalogowych na znormalizowanych kartach katalogowych, oraz czas opracowania komputerowego dokumentów (tworzenie rekordów bibliograficznych). Cel pozostaje jednak niezmienny: tak opracować książkę, aby odbiorca uzyskał jak najpełniejszą informację o niej.

W powojennej rzeczywistości początki funkcjonowania Biblioteki były trudne, nie tylko ze względów lokalowych, ale i personalnych. Niełatwo było skompletować wykwalifikowany personel, rozdzielić pracę wg konkretnych czynności, dominowała wszechstronność. W 1946 r. istniały trzy zasadnicze działy: Nabytków, Katalogowania i Czytelnictwa. Dział Katalogowania, który po reorganizacji w 1948 r. przyjął nazwę Działu Opracowania Książek, liczył początkowo 13 osób. Do ich obowiązków należało katalogowanie druków nowych, czasopism (do 1948 r.), przydział rzeczowy, sporządzanie wykazu nabytków, inwentaryzacja i opracowanie techniczno-magazynowe.

W początkowych latach katalogowanie odbywało się na znormalizowanych kartach, zapisywano na nich hasło, skrócony tytuł, miejsce i rok wydania. Nie sporządzano jeszcze odsyłaczy. W późniejszych latach karty tymczasowe zostały zastąpione właściwymi kartami formatu międzynarodowego (1946 r.)¹. Dokładniej o pracy katalogera opowiemy w dalszej części artykułu.

Pierwszym kierownikiem Działu Opracowania Książek została mgr Krystyna Pieńkowska, w jego skład wchodziły: Oddział Katalogowania Alfabetycznego, Katalogu Rzeczowego, Referat Inwentarza, Opraw i Ma-

¹ *Pierwsze dziesięciolecie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi 1945–1955*, Łódź 1955, s. 37–38.

gazynu Książek². Po kolejnej restrukturyzacji BUŁ dział przemianowany został na Oddział Opracowania Zbiorów (1952 r.)³.

W pierwszych latach funkcjonowania Biblioteki opracowywano nie tylko druki zwarte nowe, ale także tzw. zbiory zabezpieczone. Były to książki ponemieckie, podworskie i porzucone, zarówno z Łodzi i okolic, jak i sprowadzane z tzw. Ziem Odzyskanych. Biblioteka powiększała też zbiory o dary krajowe i zagraniczne oraz zakupione zbiory poprofsorskie. Nabytki często miały charakter przypadkowy, dążono do skompletowania podstawowej literatury polskojęzycznej XIX i XX w. oraz najważniejszych dzieł zagranicznej literatury naukowej⁴.

Opracowanie zbiorów zabezpieczonych wymagało dodatkowych prac, gdyż książki trafiały do Biblioteki bez żadnej selekcji, czy podziałów. Należało je najpierw posegregować, a następnie opracować. W roku 1947 do księgozbioru BUŁ wprowadzono 250 tys. tomów ze zbiorów zabezpieczonych (na ogólną liczbę 320 tys.).

Bardzo duże znaczenie miało przyznanie Bibliotece, w 1946 r., prawa do otrzymywania tzw. egzemplarza obowiązkowego, który od roku następnego w miarę regularnie zaczął do Biblioteki napływać. Równie dużo książek Biblioteka otrzymywała w tym czasie z wymiany międzybibliotecznej.

Od 1947 r., przy opracowaniu egzemplarza obowiązkowego zaczęto wykorzystywać opisy z „Przewodnika Bibliograficznego”. Wycinano opis, nalepiano na karty katalogowe, wybijano sygnaturę oraz dorabiano potrzebne odsyłacze. Ta usprawniająca pracę zasada funkcjonowała do czasów komputeryzacji.

W 1948 r. wyodrębniono zespół do opracowywania czasopism, a w 1949 r. nowopowstały Dział Informacji Bibliograficznej przejął od Opracowania sporządzanie wykazu nabytków BUŁ⁵.

Katalog alfabetyczny, jako nierozdzielna część opracowania, istniał w Bibliotece od początku. W dzisiejszej postaci istnieje od października 1945 r⁶. Włączanie kompletu kart do katalogu odbywało się po całkowitym opracowaniu książek i umieszczeniu ich w magazynie. Połączone to było z tworzeniem i uzupełnianiem zbiorowych kart dla wydawnictw seryjnych (od 1948 r.). Więcej informacji na ten temat zamieszczono w dalszej części artykułu.

² *Ibidem*, s. 6.

³ *O nauce, dokumentach i informacji w bibliotekach Uniwersytetu Łódzkiego*, red. S. Kurek-Kokocińska, Łódź 2008, s. 10–12.

⁴ Baranowski B., Baranowski K., *Pierwsze lata Uniwersytetu Łódzkiego (1945–1949)*, Łódź 1985, s. 211–212.

⁵ *Pierwsze dziesięciolecie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi...*, s. 33–34.

⁶ *Ibidem*, s. 57–59.

2. Lata 1956–1983

W 1957 r., po ustaleniu struktury organizacyjnej Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, Oddział Opracowania Książek przyjął nazwę Oddziału Opracowania Zbiorów⁷. W 1958 r. w dalszym ciągu kierownikiem była mgr Krystyna Pieńkowska, pracowało w nim 10 osób⁸. Oddział Opracowania dzielił się na następujące referaty: Katalog Alfabetyczny Wydawnictw Zwartych, Katalog Alfabetyczny Wydawnictw Ciągłych, Referat Starych Druków, Referat Muzykaliów i Referat Ikonografii⁹.

Oddział, oprócz podstawowych zadań, zajmował się również stałą melioracją katalogu alfabetycznego, czyli uzupełnianiem i poprawianiem zniszczonych kart katalogowych. W miarę powiększania się zbiorów Biblioteki dodawano kolejne bloki katalogowe. Ponadto prowadzono prace nad katalogiem rzeczowym, ujednolicając hasła, dodając odsyłacze tak, by jak najbardziej ułatwić korzystającym ze zbiorów znalezienie potrzebnej literatury. W 1959 r. zakończono meliorację katalogu rzeczowego. W 1961 r. pracownicy Oddziału rozpoczęli meliorację katalogu wydawnictw ciągłych (czasopism). Po przeprowadzeniu się Biblioteki UŁ do nowego gmachu przy ul. Matejki, przełożono katalog do nowych bloków katalogowych, co pozwoliło rozluźnić zawartość skrzynek¹⁰. Na podstawie zatwierdzonej przez Senat UŁ w dn. 27 listopada 1961 r. struktury organizacyjnej BUŁ, Oddział Opracowania i Katalogów Alfabetycznych składał się z: Sekcji Opracowania Wydawnictw Zwartych, Sekcji Opracowania Wydawnictw Ciągłych i Sekcji Katalogów Alfabetycznych.

W tym też roku z Oddziału wyłączono Sekcję Ikonografii i Sekcję Rękopisów. Natomiast w dalszym ciągu do jego zadań (oprócz opracowania wydawnictw zwartych i ciągłych) należało opracowanie mikrofilmów i starych druków¹¹.

W 1963 r. została ustalona nowa struktura organizacyjna BUŁ. Jednym z jej dziewięciu działów był Oddział Opracowania Zbiorów¹². W jego skład weszły: Sekcja Druków Zwartych Nowych i Sekcja Wydawnictw Ciągłych Nowych¹³. Wyodrębnił się jednocześnie Oddział Katalogowania Rzeczowego Zbiorów¹⁴. W końcu tego roku liczba skrzynek katalogowych powiększyła się z 800 do 1000.

⁷ *O nauce, dokumentach i informacji w bibliotekach Uniwersytetu Łódzkiego...*, s. 13.

⁸ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1958*, s. 25; *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1959*, s. 26–28; *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1964*, s. 18–21.

⁹ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1959*, s. 17.

¹⁰ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1960*, s. 48–49.

¹¹ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1961*, s. 17.

¹² *O nauce, dokumentach i informacji w bibliotekach Uniwersytetu Łódzkiego...*, s. 15.

¹³ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1963*, s. 10.

¹⁴ *O nauce, dokumentach i informacji w bibliotekach Uniwersytetu Łódzkiego...*, s. 15.

W roku 1965 w Oddziale pracowało już 11 osób (kierownik, 9 pracowników stałych i jedna osoba zatrudniona częściowo przy opracowaniu starodruków)¹⁵. W roku kolejnym – 13 osób i taki stan zatrudnienia utrzymywał się przez kilka kolejnych lat¹⁶. Również w tym roku zakres prac Oddziału Opracowania powiększył się o katalogowanie maszynopisów rozpraw doktorskich, dotychczas opracowywanych w Sekcji Rękopisów¹⁷. W 1969 r. zakończono wyłączenie z katalogu alfabetycznego opisów starych druków i stworzono ich odrębny katalog¹⁸.

W 1972 r. na stanowisko kierownika Oddziału Opracowania Zbiorów została powołana kustosz dyplomowany mgr Helena Borkowska-Kerszman¹⁹. Podobnie jak w latach ubiegłych, kontynuowano dostarczanie materiałów do Centralnego Katalogu Książek Zagranicznych (nowe nabytki bibliotek polskich) oraz do Centralnego Katalogu Wydawnictw Zagranicznych Treści Społeczno-Ekonomicznych znajdujących się w bibliotekach polskich²⁰.

W 1973 r. rozpoczęto systematyczne prace w katalogu alfabetycznym, stemplując oznaczeniem t. n. m. (tylko na miejscu) karty katalogowe książek polskich wydanych przed rokiem 1850. Ponadto rozpoczęto oznaczanie pieczątką „CIMELIA” kart katalogowych polskich książek ilustrowanych z XIX w.²¹

W 1977 r. katalog przedmiotowy został przeniesiony do osobnego pomieszczenia²². Pod koniec lat 70. Oddział Opracowania liczył średnio 20 osób. Stan ten utrzymywał się również na początku lat 80.²³

49

3. Lata 1984–1997

Od 1983 r. kierownikiem Oddziału Opracowania Zbiorów została kustosz dyplomowany Jolanta Fontner, która jednocześnie pełniła funkcję wicedyrektora BUŁ w latach 1984–1986.

W omawianym okresie kontynuowano prace przypisane poszczególnym sekcjom:

– Sekcja Opracowania Druków Zwartych: katalogowanie książek polskich i obcych, które ukazały się po 1800 r.,

¹⁵ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1964*, s. 34.

¹⁶ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1968*, s. 27.

¹⁷ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1966*, s. 32.

¹⁸ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1970*, s. 33.

¹⁹ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1972*, s. 12.

²⁰ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1977*, s. 3.

²¹ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1973*, s. 44.

²² *O nauce, dokumentach i informacji w bibliotekach Uniwersytetu Łódzkiego...*, s. 18.

²³ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za lata 1983/1984*, s. 28.

– Sekcja Opracowania Wydawnictw Ciągłych: katalogowanie gazet i czasopism, rozpraw, prowadzenie kartoteki topograficznej, prowadzenie katalogu czasopism,

– Sekcja Katalogu: włączanie kart do katalogu alfabetycznego, powielanie kart do katalogu alfabetycznego i przedmiotowego, zakładanie serii, melioracja katalogu.

W sierpniu 1994 r. katalog alfabetyczny poszerzono o kolejnych 12 bloków²⁴. Ważnym wydarzeniem końca tego okresu była przebudowa patio, co pozwoliło na uzyskanie powierzchni dla katalogu alfabetycznego. Katalog przedmiotowy przesunięto do pomieszczeń po katalogu alfabetycznym, a powierzchnię po katalogu przedmiotowym zaadaptowano na potrzeby przyszłego katalogu komputerowego Open Public Acces Catalog (OPAC)²⁵.

W opisywanym okresie pięcioro pracowników Sekcji Opracowania Druków Zwartych odbyło szkolenia z komputerowego opracowania zbiorów w zintegrowanym systemie bibliotecznym Horizon²⁶.

Na przestrzeni tych lat zatrudnienie w Oddziale utrzymywało się na poziomie 17–20 etatów.

50 4. Lata komputeryzacji – od 1998 r. do dziś

Rok 1998 był przełomowym dla Oddziału Opracowania Zbiorów. Wtedy bowiem rozpoczęło się komputerowe opracowanie zbiorów, poprzedzone kilkumiesięcznymi przygotowaniem, szkoleniami i reorganizacją.

Wdrożenie modułu katalogowania wymogło zmiany w strukturze organizacyjnej Biblioteki. Do Oddziału Opracowania Zbiorów przypisana została Sekcja Inwentarza i Przysposobienia Książki zwana odtąd Sekcją Inwentarza (do tej pory znajdująca się w Oddziale Magazynów i Konserwacji Zbiorów). Opracowanie książki w systemie komputerowym wymaga stworzenia zarówno rekordu bibliograficznego, jak i rekordu egzemplarza, a ten ostatni tworzony jest na etapie inwentaryzacji i opracowania technicznego. Każda książka, oprócz nadania jej numeru inwentarza i sygnatury, otrzymuje kod paskowy.

W pierwszym roku pracy w module opracowania do bazy Horizon wprowadzonych zostało ok. 4500 opisów bibliograficznych, przy dwóch posiadanych stanowiskach komputerowych²⁷. W późniejszych latach sys-

²⁴ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1963*, s. 27.

²⁵ M. Kowalska, *Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego. Kalendarium*, [w:] *O nauce, dokumentach i informacji w bibliotekach Uniwersytetu Łódzkiego...*, s. 24.

²⁶ *Ibidem*, s. 23.

²⁷ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 1998*, s. 4.

tematycznie wzrastała liczba stanowisk i liczba wprowadzanych opisów bibliograficznych; w 2002 r. każdy katalogujący miał już własne stanowisko komputerowe.

W chwili pojawienia się (w miejsce przeniesionego katalogu przedmiotowego) katalogu komputerowego OPAC, kilka terminali otrzymał również katalog alfabetyczny.

Z początkiem 2002 r. baza komputerowa liczyła prawie 53 tys. rekordów bibliograficznych²⁸.

Skatalogowane książki, po opracowaniu, czy to komputerowym, czy jeszcze na kartach katalogowych, przekazywane były do Oddziału Opracowania Rzeczowego. W pierwszych trzech latach pracy w module katalogowania przyjęto zasadę, że najpierw przekazywane były one do Sekcji Inwentarza, a następnie – po opracowaniu technicznym i nadaniu sygnatury, przesyłane do opracowania przedmiotowego. Później jednak zmieniono ten porządek i ostatnim etapem stała się Sekcja Inwentarza, skąd książki przekazywano do magazynu, lub innej lokalizacji.

Rok 2002 przyniósł kolejne zmiany. We wrześniu Kierownikiem Oddziału Opracowania Zbiorów została kustosz mgr Małgorzata Kiersztein. Nawiązano współpracę z Biblioteką Uniwersytecką w Warszawie w zakresie tworzenia rekordów bibliograficznych do Narodowego Uniwersalnego Katalogu Centralnego (NUKAT). Na potrzeby tej współpracy zainstalowano system, „Virtua”, funkcjonujący równolegle z systemem stosowanym w BUŁ (najpierw Horizon, a od 2013 r. Symphony), który umożliwia pracę bezpośrednio w bazie NUKAT. Łącznikiem między BUŁ, jako biblioteką współkatalogującą, a NUKAT-em jest bibliotekarz systemowy. Ma on prawo nadawania kolejnym pracownikom, po przeszkoleniach, uprawnień do pracy w systemie Virtua, w zakresie kopiowania rekordów bibliograficznych, tworzenia rekordów bibliograficznych i haseł wzorcowych oraz korekty²⁹.

Osoby rozpoczynające pracę przy opracowaniu książek, od początku 2004 r. szkolone są w obu systemach: Horizon/Symphony i Virtua. W tym samym roku rozpoczęto także systematyczne eksportowanie rekordów z bazy komputerowej BUŁ do katalogu NUKAT, zwiększając tym samym udział w tworzeniu Katalogu Centralnego w Warszawie³⁰.

Rok 2005 był początkiem dalszej reorganizacji. Połączono Oddział Opracowania Zbiorów z Oddziałem Opracowania Rzeczowego Zbiorów. Powstał Oddział Opracowania Zbiorów. Zlikwidowane zostały: Sekcja Katalogu Alfabetycznego i Sekcja Katalogu Rzeczowego³¹. Podjęto też

²⁸ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 2001*, s. 15–17.

²⁹ *Sprawozdanie roczne Oddziału Opracowania Zbiorów za rok 2002*, (mpis), s. 1–4.

³⁰ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 2004*, s. 5.

³¹ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 2005*, s. 5.

decyzję o utworzeniu, w ramach Oddziału, Sekcji Klasyfikacji Biblioteki Kongresu, co było podyktowane przyjęciem w/w klasyfikacji do opracowania książek i następnie ustawianiu ich w strefie Wolnego Dostępu³². W nowopowstałym Oddziale znalazły się następujące Sekcje: Sekcja Opracowania Druków Zwartych, (w której skład weszli pracownicy opracowania rzeczowego), Sekcja KBK, Sekcja Inwentarza i Sekcja Opracowania Wydawnictw Ciągłych (w strukturze Oddziału do grudnia 2006 r., kiedy weszła w skład nowoutworzonego Oddziału Wydawnictw Ciągłych). Ogólna liczba pracowników Oddziału liczyła średnio 30 osób.

W 2005 r. rozpoczęto na szeroką skalę przygotowania części księgozbioru do ustawienia w Wolnym Dostępie. Pracownicy całego Oddziału zostali w te prace zaangażowani, równolegle wykonując swoje podstawowe czynności. Należało księgozbiór wyselekcjonować, opracować, zaopatrzyć w etykietę RFID oraz w etykietę grzbietową z sygnaturą KBK.

W związku z uruchomieniem i organizacją wolnego dostępu do księgozbioru, oprócz prac przygotowawczych i pomocniczych, prowadzone były szkolenia pracowników Sekcji Wolnego Dostępu w posługiwaniu się bazą Horizon oraz z klasyfikacji Biblioteki Kongresu³³.

W roku 2006 oddano do użytku nowy gmach BUŁ. Część Oddziału przeniosła się do nowych pomieszczeń, część do pomieszczeń zajmowanych wcześniej przez Oddział Gromadzenia. Dało to możliwość takiego rozmieszczenia Sekcji, aby zachować właściwą drogę książki: od skatalogowania, przez przydział przedmiotowy, klasyfikację KBK do opracowania technicznego i inwentarza. Katalog komputerowy z terminalami OPAC przeniesiono do holu na parterze nowego gmachu.

W listopadzie tego samego roku po raz pierwszy wydrukowano komputerowy inwentarz.

W roku 2007 rozpoczęto systematyczną retrokonwersję zbiorów. Granica roku 1998, po którym wszystkie wydane pozycje były katalogowane komputerowo została ostatecznie zniesiona. Zakończył się czas katalogowania kartkowego.

W następnym roku podjęto prace przygotowawcze do digitalizacji alfabetycznego katalogu kartkowego, które ostatecznie ukończono w 2014 r.

W kolejnych latach stopniowo wprowadzano do bazy komputerowej poszczególne kolekcje: Cymelia (2009 r.), Bibliologię (2010 r.), księgozbiór Podręczny Czytelni Głównej (2010 r.), księgozbiór Informacji Naukowej (2011 r.), Rezerwę (2012 r.). W 2011 r. opracowano również księgozbiór, powstałego w lutym tego roku, Centrum Badań nad Historią i Kulturą Basenu Morza Śródziemnego i Europy Południowo-Wschodniej, im. Prof.

³² *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 2004*, s. 1.

³³ *Sprawozdanie roczne Oddziału Opracowania Zbiorów za rok 2006*, (mpis), s. 2.

Waldemara Cerana (Ceraneum)³⁴. Rozpoczęto też opracowanie retrospektywne książek z magazynu zwartego.

Po czternastu latach, w sierpniu 2012 r., nastąpiło rozstanie z pierwszym systemem komputerowym Horizon. Jego miejsce zajęła Symphony, system komputerowy na tyle różny od poprzedniego, że wymagał przeprowadzenia szeregu szkoleń pracowników. W ramach współpracy z katalogiem NUKAT (scalanie katalogów lokalnych – tzw. autostrada), przygotowano lokalne rekordy bibliograficzne do włączenia do katalogu NUKAT. Tym samym prawie cały katalog BUŁ stał się częścią Centralnego Katalogu.

5. Sekcja Klasyfikacji Biblioteki Kongresu, czyli droga do Wolnego Dostępu

Jak już wcześniej wspomniano, w 2005 r. utworzono w ramach Oddziału Opracowania Zbiorów Sekcję Klasyfikacji Biblioteki Kongresu. Nowo utworzona sekcja liczyła 5 bibliotekarzy.

Natomiast już od lipca 2004 r. rozpoczęto przydział rzeczowy książek wg Klasyfikacji Biblioteki Kongresu Stanów Zjednoczonych. W Bibliotece odbyło się szkolenie w tym zakresie, przeprowadzone przez Romana Frąckowskiego, pracownika Library Associate I, Rutgers University Libraries (USA). Działania te związane były z podjęciem przygotowań do uruchomienia strefy Wolnego Dostępu w nowej części gmachu.

Do końca 2004 r. sygnaturę KBK nadano ponad 4 tys. książek³⁵. W roku kolejnym nastąpił duży, prawie pięciokrotny, wzrost liczby nadanych sygnatur. Przez kolejne lata ich liczba utrzymywała się na podobnym poziomie.

Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego jest jedną z trzech korzystających z Klasyfikacji Biblioteki Kongresu bibliotek w Polsce, obok Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego i Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego. Korzystanie z w/w klasyfikacji jest możliwe dzięki zakupionej licencji (dostęp do bazy sygnatur jest online). Ustawienie na liście sygnatur jest determinowane przez dziedzinę, której dotyczy dana książka. W sygnaturze występują dwa podpola: **a** i **b**. Poszczególnym literom alfabetu zostały przypisane określone dziedziny, np. K – prawo³⁶.

³⁴ *Sprawozdanie roczne Oddziału Opracowania Zbiorów za rok 2011*, (mpis), s. 1.

³⁵ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za rok 2004*, s. 14.

³⁶ Więcej o Klasyfikacji Biblioteki Kongresu zob.: Piotr Lewkowicz, Tomasz Stolarczyk, *Klasyfikacja Biblioteki Kongresu (KBK) – dziewiętnastowieczna klasyfikacja piśmiennictwa w bibliotece XXI w.*, [w:] *Stare i nowe w bibliotece. Współpraca czy konkurencja*, red. M. Wrońska, J. Jerzyk-Wojtecka, Łódź 2010, s. 199–210.

Podpole **a** – numer występujący po oznaczeniu dziedziny (pierwszy LC cutter) szereguje daną pozycję wg klasy i podklasy w obrębie dziedziny.

Podpole **b** – cutter tworzony od nazwiska autora lub tytułu w przypadku pozycji pod redakcją, po nim występuje rok wydania. W przypadku prac, których rok wydania jest taki sam (np. dodruki) po roku wydania dodaje się kolejne litery alfabetu poczynając od **b**.

Pełny przykład opisu bibliograficznego z katalogu BUŁ zawierający sygnaturę i hasło KBK prezentuje ryc. 4. W znormalizowanym opisie bibliograficznym w formacie MARC21 sygnatura KBK znajduje się w polu 050 (Numer sygnatury LC). Z sygnaturami nierozdzielnie związane są hasła przedmiotowe angielskie, za których tworzenie bazy też sekcja jest odpowiedzialna. We wspomnianym formacie znajdują się one w polach 699 (Hasło KBK).

W listopadzie 2014 r. podjęta została decyzja o reorganizacji Oddziału Opracowania Zbiorów, w wyniku której Sekcja KBK została włączona do Sekcji Opracowania Druków Zwartych.

6. Od katalogu kartkowego alfabetycznego do komputerowego OPAC³⁷

Katalogi kartkowe

Katalog alfabetyczny istniał w Bibliotece od początku i był podstawowym źródłem informacji o zbiorach BUŁ. Obejmował wydawnictwa zwarte wydane po roku 1800; opisy wcześniejszych wydawnictw znajdują się w katalogu starych druków, będącego jednym z katalogów Oddziału Zbiorów Specjalnych.

Katalog alfabetyczny zawiera opisy wydawnictw zwartych uszeregowanych w porządku alfabetycznym według nazwisk autorów, tytułów prac zbiorowych lub anonimowych w oparciu o ogólnopolską, zmodyfikowaną po II wojnie światowej, instrukcję katalogowania alfabetycznego. Oprócz szczegółowych opisów książek, zawierał on skrócone opisy wydawnictw ciągłych (czasopisma), opisy rozpraw wydawnictw ciągłych, karty zbiorcze serii wydawniczych oraz maszynopisy rozpraw doktorskich³⁸.

Opisy katalogowe zawierały cechy wydawniczo-formalne, niezbędne do zidentyfikowania dzieła. Pierwsze karty do katalogu były zapisywane

³⁷ OPAC – Online Public Access Catalog – publiczny dostęp do katalogów przez Internet, dostępny 7 dni w tygodniu przez 24 godziny.

³⁸ H. Więckowska, *Biblioteka Uniwersytecka 1945–1950*, [w:] *Materiały do dziejów Uniwersytetu Łódzkiego (1945–1950)*, Łódź 1952, s. 113–132.

jednostronnie pismem ręcznym, później opisy sporządzano na maszynie do pisania, na kartach formatu międzynarodowego 7,5 x 12,5 cm. Karta główna zawierała pełny opis katalogowy posiadanego egzemplarza oraz sygnaturę, umieszczoną w prawym górnym rogu.

Karty katalogowe pisano alfabetem łacińskim. Inne transliterowano korzystając z tablic dla: cyrylicy, rosyjskiego, ukraińskiego, białoruskiego, bułgarskiego, macedońskiego, serbskiego, greckiego, hebrajskiego i żydowskiego.

Włączanie kompletu kart (karta główna + odsyłacze) do katalogu odbywało się po całkowitym opracowaniu książek i umieszczeniu ich w magazynie. Połączone to było z tworzeniem i uzupełnianiem zbiorczych kart dla wydawnictw seryjnych (od 1948).

Kartkowy katalog alfabetyczny istnieje do dziś i używany jest równoległe z katalogiem komputerowym. Już się nie rozrasta, od jesieni 2014 r. zaprzestano także jego melioracji. Aktualizowana jest tylko jego zdigitalizowana forma udostępniona na stronie internetowej biblioteki.

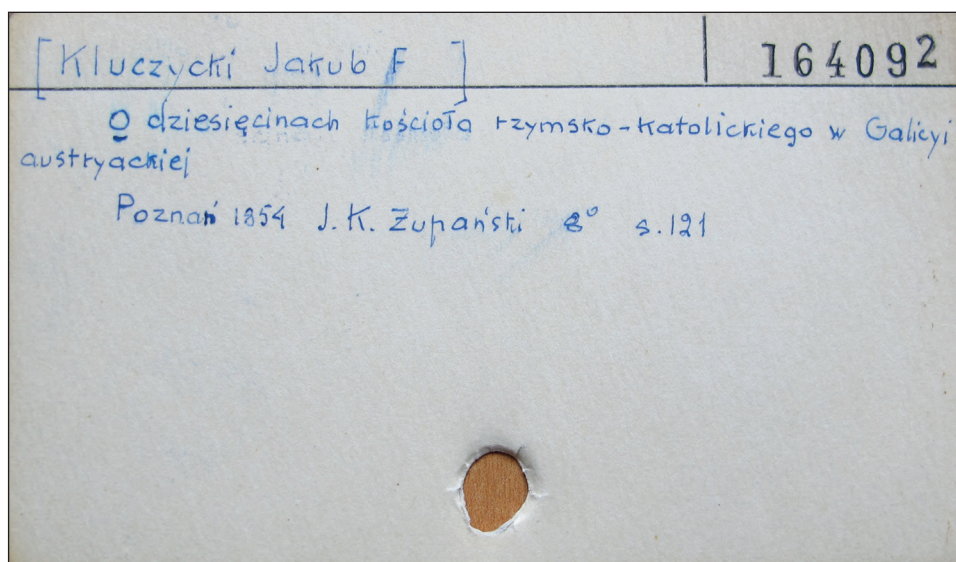
Katalog przedmiotowy, jego ewolucja i przemiany oraz samo opracowanie przedmiotowe dokumentów omówione zostało w osobnym artykule.

Pierwszym zbiorem przepisów katalogowania, czyli „biblią katalogera” były, wydane w 1946 r., *Skrócone przepisy katalogowania alfabetycznego* Józefa Grycza i Władysławy Borkowskiej. Źródłem pomocniczym była opracowana przez E. Walterową *Interpretacja i objaśnienia skróconych przepisów katalogowania*. Obowiązywały one do 1984 r., kiedy to wydano, powstałą na bazie międzynarodowych ujednoliconych przepisów katalogowania, polską instrukcję *Przepisy katalogowania książek. Cz. 1. Opis bibliograficzny* w opracowaniu Marii Lenartowicz. Pozycja ta stała się podstawą warsztatu katalogera, aż do wprowadzenia systemów komputerowych, które radykalnie zmieniły sposób pracy osób opracowujących wydawnictwa zwarte i zapoczątkowały współpracę międzybiblioteczną.

Opis katalogowy karty głównej składał się z: hasła, odpisu tytułu, szczegółów wydawniczych (oznaczenie wydania, adres wydawniczy), opisu zewnętrznego, uwag bibliograficznych i bibliotecznych oraz sygnatury (ryc. 1).

Poszczególne części opisu katalogowego należało umieszczać w ustalonym porządku, a szczegółowe zasady zastosowania wraz z przykładami omawiały wszystkie wydania *Skróconych przepisów katalogowania*³⁹.

³⁹ J. Grycz, W. Borkowska, *Skrócone przepisy katalogowania alfabetycznego*. Warszawa 1946 oraz późniejsze wydania. (Pierwsze wydanie instrukcji katalogowania książek zostało opublikowane przez Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, późniejsze wydania przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich.



Ryc. 1. Opis katalogowy z katalogu kartkowego BUŁ (karta główna). Foto: B. Gamrowska

56

Jeszcze w drugiej połowie XX w., kiedy w Polsce opracowywano zbiory według przepisów J. Grycza i W. Borkowskiej, bibliotekarstwo na świecie osiągnęło wysoki poziom ujednolicenia zasad katalogowania. Zaczęto mówić o współpracy i współdziałaniu w ramach tworzonych sieci i systemów informacyjnych. Wówczas utworzono agencję standaryzacyjną – ISO⁴⁰. Standaryzacją zasad katalogowania zajęła się IFLA⁴¹ oraz UNESCO⁴², co zaowocowało ukazaniem się w 1974 r. pierwszego wydania ISBD(M)⁴³, którego nadrzędnym celem było usprawnienie międzynarodowej wymiany informacji poprzez ujednolicenie zasad sporządzania opisów bibliograficznych. Chodziło o to, by opisy: były zrozumiałe bez względu na kraj i język, sporządzone w jednym kraju mogły być wykorzystywane w innych oraz sporządzone w postaci pisemnej lub drukowanej mogły być przekształcone na formę czytelną dla systemu komputerowego.

Na przełomie lat 70. i 80., pod patronatem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, podjęto prace zmierzające do przygotowania nowej polskiej instrukcji katalogowania. W 1983 r. ukazała się tylko jej część pierwsza pt. *Przepisy katalogowania książek. Cz. 1 Opis bibliograficzny* wraz z normą arkuszową na opis bibliograficzny PN-82/N-01152.01.

⁴⁰ International Organization for Standardization.

⁴¹ The International Federation of Library Associations and Institutions.

⁴² J. Wołosz, *Standardy europejskie w dziedzinie bibliotekarstwa*, [w:] *Polskie bibliotekarstwo w perspektywie wejścia do Unii Europejskiej*, red. M. Szyszko, Warszawa 2001, s. 19.

⁴³ International Standard Bibliographic Description for Monographic Publication.

Przepisy składają się z trzech rozdziałów: Zasady ogólne, Opis książki jednotomowej, Opis książki wielotomowej, słownik terminologiczny i indeks rzeczowy.

Zasady zebrane w przepisach katalogowania książek obowiązywały od 1 stycznia 1984 r., w Bibliotece od stycznia 1985 r. Należy podkreślić, iż decyzję o ich wprowadzeniu podjęto po wielu zebraniach i naradach organizowanych w Oddziale Opracowania Zbiorów i szkoleniach pracowników BUŁ prowadzonych w Warszawie przez autorkę *Przepisów* [...] Marię Lenartowicz.

Najważniejsze zmiany w stosunku do przepisów wcześniejszych dotyczyły doboru elementów opisu, budowy opisu, źródła danych i fachowej terminologii.

Ustalono, wzorując się na anglo-amerykańskich przepisach katalogowania, trzy stopnie szczegółowości opisu:

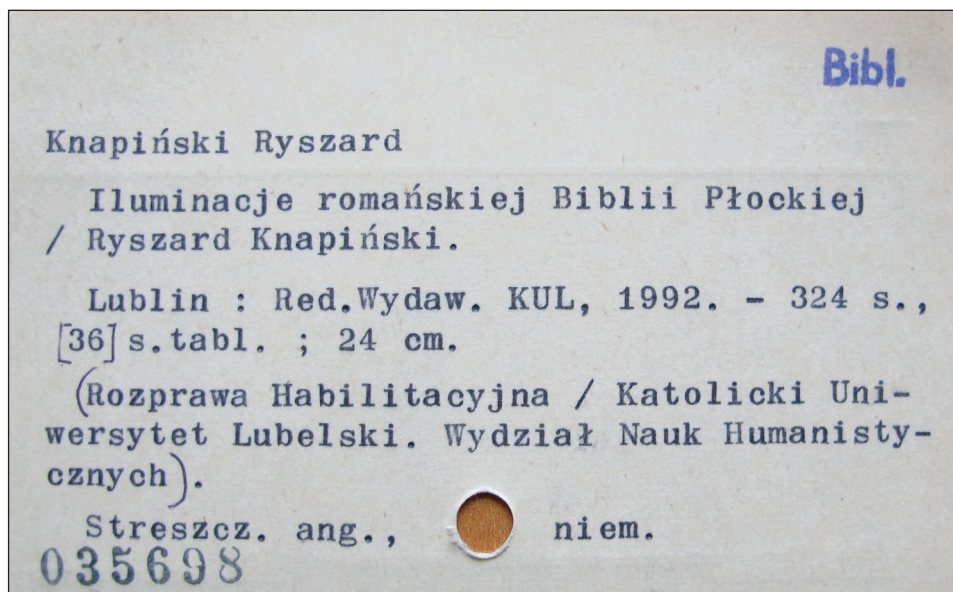
- pierwszy stopień – obejmuje elementy obowiązkowe, niezbędne do identyfikacji dokumentu (wykorzystywany w katalogach nabytków),
- drugi stopień – obejmuje elementy obowiązkowe i zalecane, bliżej charakteryzując katalogowaną książkę (wykorzystywany w katalogach bibliotecznych),
- trzeci stopień – obejmuje elementy obowiązkowe i zalecane oraz elementy dodatkowe, wykorzystywane np. do prymarnej rejestracji książek.

57

	Sygnatura
Tytuł właściwy : dodatek do tytułu / pierwsze oznaczenie odpowiedzialności ; każde następne oznaczenie odpowiedzialności. - Oznaczenie wydania / pierwsze oznaczenie odpowiedzialności dotyczące wydania. Miejsce wydania : nazwa wydawcy, data wydania. - Określenie formy książki i/lub objętość : oznaczenie ilustracji ; format + oznaczenie dokumentu towarzyszącego. (Tytuł serii, ISSN serii ; numeracji w obrębie serii. Oznaczenie i/lub tytułu podserii ; numeracja w obrębie podserii). Uwagi. ISBN	

Ryc. 2. Wzór rozmieszczenia poszczególnych stref na karcie katalogowej wg *Przepisów* M. Lenartowicz. Oprac.: A. Giermaziak

W BUŁ przyjęto drugi stopień szczegółowości przy katalogowaniu książek, z zachowaniem zalecanego układu graficznego i znaków umownych.



Ryc. 3. Przykład opisu bibliograficznego z katalogu kartkowego BUŁ. Foto: B. Gamrowska

7. Katalogi komputerowe

Lata 90. ubiegłego wieku były przełomowe ze względu na rozwój komputeryzacji i pojawienie się w bibliotekach zintegrowanych systemów bibliotecznych, mających decydujący wpływ na sposób opracowania zbiorów. Komputeryzacja była przedsięwzięciem trudnym i kosztownym.

W 1994 r., konsorcjum bibliotek naukowych Łodzi, w tym BUŁ, wystąpiło do Fundacji Andrew M. Mellona o wsparcie finansowe na budowę sieci komputerowej oraz zakup i wdrożenie zintegrowanego systemu bibliotecznego Horizon⁴⁴.

Po długim okresie przygotowań, w roku 1998 rozpoczęto opracowywanie książek w systemie Horizon⁴⁵, początkowo według formatu USMARC, później MARC21⁴⁶ rekordu bibliograficznego książki⁴⁷.

⁴⁴ J. Janiak, *Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego: główne problemy organizacyjne i zarządzania w latach 1945–2005*, [w:] *O nauce, dokumentach i informacji w bibliotekach Uniwersytetu Łódzkiego...*, s. 100–101.

⁴⁵ Od września 2012 r. w systemie Symphony.

⁴⁶ Pełna oryginalna dokumentacja wszystkich formatów dostępna jest na stronach internetowych Biblioteki Kongresu pod adresem <http://www.loc.gov/marc/marc.html>.

⁴⁷ Obecnie standardem bibliograficznym zostały objęte dokumenty dla: druków zwartych, starych druków, wydawnictw ciągłych, dokumentów elektronicznych, dokumentów dźwiękowych, dokumentów kartograficznych, filmów, dokumentów ikonograficznych.

Początki budowy katalogu komputerowego w BUŁ nie były łatwe. Zmiany, które miały miejsce, to nie tylko oswajanie się z komputerem, klawiaturą i myszką, dla większości pracowników biblioteki było to pierwsze zetknięcie się z nową technologią. Trzeba było nauczyć się sporządzania rekordu bibliograficznego w zintegrowanym systemie bibliotecznym, czyli wprowadzania danych do odpowiednich pól i podpól z zachowaniem reguł ich wypełniania⁴⁸.

Ważnym momentem był zakup w roku 2001 licencji oprogramowania klienta VTLS, pozwalającego na rozpoczęcie przez BUŁ współpracy z Centralną Kartoteką Haseł Wzorcowych (CKHW). Pod koniec roku pierwsi bibliotekarze Opracowania Zbiorów odbyli cykl szkoleń w Centrum CKHW, uzyskując uprawnienia do tworzenia i wysyłania do CKHW rekordów haseł wzorcowych formalnych (autorskich, korporatywnych, ujednoliconych oraz serii) i przedmiotowych (rozwinęte hasła przedmiotowe – rhp) i hasła wzorcowe języka KABA⁴⁹. Od 2002 r. rozpoczęto współpracę z katalogiem centralnym.

BUŁ była pierwszą biblioteką regionu łódzkiego, która czynnie przystąpiła do współpracy z CKHW i NUKAT. W toku bieżących prac podjęto działania w kierunku ujednolicenia haseł z bazy lokalnej z CKHW.

Do 2006 r., jak wcześniej wspomniano, proces opracowania zbiorów przebiegał dwutorowo. Druki zwarte wydane w 1998 r. zaczęto wprowadzać do katalogu komputerowego, pozostały wpływ opracowywano w sposób tradycyjny. Od 2007 r. zdecydowano o zniesieniu tych ograniczeń. W ten sposób nie tylko cały bieżący wpływ zaczęto wprowadzać do bazy komputerowej BUŁ, ale również zdecydowano się na prowadzenie prac w zakresie retrokonwersji (ryc. 4).

⁴⁸ Do najważniejszych pozycji literatury przedmiotu opracowania zbiorów należą: Skróty wyrazów i wyrażeń w opisie bibliograficznym. PN–N–01158:1985; M. Lenartowicz, *Przepisy katalogowania książek, cz. 1, Opis bibliograficzny*, Warszawa, 1993; Opis bibliograficzny-Książki. PN–N–01152–1:1982; Opis bibliograficzny-Książki (Zmiana A1). PN–N–01152–1/A; M. Lenartowicz, A. Paluszkievicz, *Format USMARC rekordu bibliograficznego dla książki*, wyd. 2, Warszawa, 2000; Hasło opisu bibliograficznego-Hasło osobowe. PN–N–01229:200; Hasło opisu bibliograficznego-Hasło korporatywne. PN–N–1230:200; Hasło opisu bibliograficznego-Hasło tytułowe. PN–N–1231:2001; Hasła osobowe, korporatywne i tytułowe, oprac. Maria Gajowniczek-Woźniak [i in.], Warszawa, 1999; Kody nazw krajów. PN–N–ISO 3166; Kody nazw języków. Kod trzyliterowy. PN–ISO 639–2; Transliteracja znaków cyrylickich na znaki łacińskie. Języki słowiańskie i niesłowiańskie. PN–ISO 9:2000; Konwersja znaków greckich na znaki łacińskie. PN–ISO 843; Format MARC21 dla rekordu bibliograficznego, [dostęp: 8.09.2013], http://centrum.nukat.edu.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=42&Itemid=148

⁴⁹ W strukturze NUKAT działa Zespół Konsultacyjny języka haseł przedmiotowych KABA, do zadań którego należy konsultowanie zasad tworzenia, stosowania i rozwoju jhp KABA, BUŁ ma swoją reprezentantkę.

Szczegóły Egzemplarza

[Znajdź więcej tego autora](#)

[Znajdź więcej z tej dziedziny](#)

Informacje o egzemplarzu

Prawo pracy
Florek, Ludwik.

Numer sygnatury LC:

Autor:

Tytuł:

Wydanie:

Adres wydawniczy:

Opis fizyczny:

Serie:

Uwaga o lokalizacji:

Hasło przedmiotowe - nazwa pospolita:

Hasło KBK:

Hasło dodatk. - ciało zbiorowe:

Książka wielotomowa i seria:

Symbol Klasyfikacji:

Rekord katalogu

KKP1270 .F66 2014 bgul

Florek, Ludwik.

Prawo pracy / Ludwik Florek.

16. wyd. zm. i zaktual.

Warszawa : Wydawnictwo C. H. Beck, 2014.

XXIV, 379 s. ; 21 cm.

(Podręczniki Prawnicze)

BU BWES BWPA

Prawo pracy--Polska--podręczniki akademickie.

Labor laws and legislation Poland.

Wydawnictwo C.H. Beck.

Podręczniki Prawnicze

BWP 20.1. Opracowania dotyczące całości. Zagadnienia ogólne i polityka społeczna [Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych]

Ryc. 4. Przykład opisu z katalogu komputerowego BUŁ. Oprac.: M. Kolasa

60

W pierwszym etapie współtworzenia CKHW i NUKAT pojawiły się problemy natury technicznej (odmiennego kodowania znaków diakrytycznych), organizacyjnej i wieloletnich przyzwyczajęń i sposobu myślenia bibliotekarzy. Koniecznym stało się tworzenie opisów bibliograficznych spełniających wymogi opisu dla bibliografii narodowej. W początkowym okresie proces opracowania uległ więc spowolnieniu, ze względu na pracę w dwóch systemach. Obecnie wiele etapów procesu opracowania zbiorów jest zautomatyzowanych na poziomie katalogu centralnego NUKAT.

Ze względu na przeznaczenie i formę, od początku istnienia Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, podstawowym źródłem informacji o jej zbiorach i zasobach są katalogi. W miarę upływu czasu, dało się zauważyć, mimo starań o zachowanie jednolitości, różnice wynikające ze sposobu tworzenia opisu bibliograficznego, transliteracji, czy doboru haseł.

Bez względu na wprowadzane zmiany w sposobie katalogowania dokumentów do katalogu alfabetycznego, później komputerowego, użytkownik otrzymuje pełną informację o posiadanym księgozbiorze.

Stosowanie ujednoliconych zasad katalogowania w BUŁ gwarantuje wysoką jakość opracowania zbiorów, ułatwia wymianę informacji, oszczędza czas, mimo pracy w dwóch systemach, w zamian daje możliwość korzystania z dorobku innych bibliotek i zwiększa efektywność pracy. Dzięki temu pracujemy nie tylko na rzecz katalogu lokalnego, ale i centralnego. Oprócz pobierania danych z katalogu centralnego, wzbogacamy wspólny katalog NUKAT, o czym świadczą przedstawione statystyki:

Tabela 1. Rekordy KHW w wybranych latach, opracowano na podstawie statystyk NUKAT

Rok	Nazwa	Hasła przedmiotowe	Hasła rozwinięte	Tytuły ujednolicone	Tytuły serii	Nazwa/Tytuł	Razem
2004	1882	107	3461	22	210	33	5715
2011	7564	941	7141	1792	713	62	18213
2012	5037	1024	6125	1270	380	36	13872
2013	6073	1569	6197	1069	384	43	14633

Tabela 2. Rekordy bibliograficzne w wybranych latach, opracowano na podstawie statystyk NUKAT i sprawozdań BUŁ

Rok	Ilość wprowadzonych rekordów bibliograficznych do NUKAT	Ilość skopiowanych rekordów bibliograficznych z NUKAT	Ilość modyfikowanych rekordów bibliograficznych w NUKAT
2004	6264	24739	brak danych
2011	16618	70312	7156
2012	10541	49345	4298
2013	11938	65919	5464

Zauważalna tendencja spadkowa w roku 2012 r. spowodowana była udziałem bibliotekarzy w szkoleniach związanych z przejściem na nowy system biblioteczny Symphony oraz prac związanych z przygotowaniem bazy lokalnej do stosowania hasła uniwersalnego w nowym systemie.

Proces ujednolicania katalogów lokalnych z katalogiem centralnym zakończył projekt realizowany przez Bibliotekę Uniwersytecką w Warszawie „NUKAT – Autostrada Informacji Cyfrowej”, który trwał w latach 2009–2012⁵⁰.

Dzięki doświadczeniu nabytemu po latach współpracy z katalogiem centralnym, pracownicy BUŁ są gotowi na nowe wyzwania w kwestii stosowania nowych standardów korzystnych dla szeroko rozumianego użytkownika.

Bibliografia

- Andrzejewski J., *50 lat Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi*, „Bibliotekarz” 1995, nr 12.
 Baranowski B., Baranowski K., *Pierwsze lata Uniwersytetu Łódzkiego (1945–1949)*, Łódź 1985.
Bibliotekarstwo, red. Z. Żmigrodzki, wyd. 2 uzup. i rozszerz., Warszawa 1998.
Dylematy opracowania, red. U. Ganakowska i M. Różycka, Szczecin 2014.
 Grycz J., Borkowska W., *Skrócone przepisy katalogowania alfabetycznego*, Warszawa 1946.

⁵⁰ A. Giermaziak, *Problemy opracowania zbiorów w kontekście budowy społeczeństwa informacyjnego na przykładzie doświadczeń Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego*, [w:] *Dylematy opracowania*, red. U. Ganakowska i M. Różycka, Szczecin 2014, s. 82.

Materiały do dziejów Uniwersytetu Łódzkiego (1945–1950), Łódź 1952.

O nauce, dokumentach i informacji w bibliotekach Uniwersytetu Łódzkiego, red. S. Kurek-Kokocińska, Łódź 2008.

Pierwsze dziesięciolecie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi 1945–1955, Łódź 1955.

Polskie bibliotekarstwo w perspektywie wejścia do Unii Europejskiej, red. M. Szyszko, Warszawa 2001.

Przepisy katalogowania książek, Cz. 1, Opis bibliograficzny, oprac. M. Lenartowicz, Warszawa 1983.

Sprawozdania Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi za lata 1956–2012, Łódź 1957–2013.

Sprawozdania roczne Oddziału Opracowania Zbiorów za lata 2002–2012 [mpis].

Stare i nowe w bibliotece. Współpraca czy konkurencja, red. M. Wrocławska, J. Jerzyk-Wojtecka, Łódź 2010.

Uniwersytet Łódzki 1945–1970, red. A. Kłoskowska, Łódź 1970.

Zarządzenie Dyrektora Biblioteki UŁ nr 15/96 z dn. 21.11.1996 r.



Dynamika systematycznego wzrostu, nowoczesna przestrzeń intelektu, labirynt znaków, magia zaangażowanych w swoją pracę ludzi z pasją – to tylko kilka haseł, które przychodzą na myśl, kiedy chcemy przywołać nazwę Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego i 70 lat jej historii. Łódź przed dwoma wiekami powstawała z tradycji niejednorodnych, i podobnie powstawał – jako mozaika różnych treści intelektualnych – Uniwersytet Łódzki.

profesor Jarosław Płuciennik



WYDAWNICTWO
UNIwersytetu
ŁÓDZKIEGO

www.wydawnictwo.uni.lodz.pl
e-mail: ksiegarnia@uni.lodz.pl
tel. (42) 665 58 63, faks (42) 665 58 62

ISBN 978-83-7969-679-6



9 788379 696796